

Putanga 7(3)

Hōtoke 1994

ISSN 0114-6017

HE KUPU WHAKATAKI

Nei rā tātou kua tatū mai anō ki te kaupeka o Taku, ki te wā e kiriahi ai te tangata i te kaha mai o te anu, e whakaneinei atu anō ai hoki ki ngā rangi paruhi kei tua atu e haramai ana.

Wai hoki ka tohu ka pēhea mai tēnei hōtoke ki a tātou, ka popore mai rānei, ka karawhiu mai rānei? Heoi anō ahakoa pēhea, ka noho tonu tātou, tātou Māori mā, i roto i te mahana me te mōhio anō kei a tātou tēnei reo ātaahua hei kiko, hei kiri mō te anga tangata e haere nei i te mata o te whenua. Ko tēnei kiri nei, kāre nei i rite ki ngā kaka ārai ua, ārai makariri e taea ana te hoko; ko te mate kē hoki o wērā, ka ngawhewhe, ka ruha ā tōna wā. Engari anō te reo Māori - ko tēnei kiri i a tātou nei, he kiri tē taea te poka, te tīhaehae. Ka mutu, ki te āta tiakina, ka taea anō te whakamārōrō, te whakamatatengi kia noho ai hei weru tiaki tangata mō ngā rā kei te tū mai, otirā hei weru e tino kitea ai tātou he Māori. Kātahi nā te taonga tino pai! Kei hea hoki he taonga i tua atu i tēnei hei oranga ngākau mō ngāi tāua i tēnei wā o te makariri?

Kāore tēnei putanga i te tino rerekē ake i ētahi atu kua puta i ngā kaupeka ka hori ake. Ko aua momo kaupapa anō, ko aua momo whakatakoto anō. Engari māu anō e kite iho kua uru mai he āhuatanga hou. I pēneitia ai, he kite nō mātou i te tika o ētahi o ngā whakaaro i puta i te whakawānga i ēnei pitopito kōrero. Ā kō ake nei whakamāramatia ai tēnei take.

Heoi anō tā tēnei, he mihi kau noa ki a koutou, ki ngā hoa o roto i ngā mahi e whakapau kaha nei mō te reo

Māori te kaupapa. Nā koutou, otirā tātou, te mahi nui, me te mōhio anō mā ēnei mahi rawa ka whai kākahu pēnei te whakatipuranga nōna te ao kei te heke mai.

Taku - takurua

kiriahi - piri ki te ahi, ngoikore

whakaneinei - whātaretare

paruhi - paki

ngawhewhe - ruha

whakamatatengi - whakamātotoru

weru - kākahu

hori - taha, pahemo

Te Tau O Te Reo Māori

TE AROTAKE I TE MUKA

Nau mai, haere atu e te reo mihi ki te hunga whai wāhi mai ki te whakawānga i te Muka. Tēnā, kī atu anei te Taura Whiri e whiriwhiri tonu nei, e kite tonu nei i te hua o ngā whakahoki i puta ake.

Nā te arotake i mōhio ai te Taura Whiri ki ngā hapa o roto i te Muka ki tā koutou nā titiro, nō reira nei te mihi atu ki a koutou i aro mai ki tā mātou take. E tika ana kia mārama mai koutou ki ngā kōrero i puta ake, ā, ki ō mātou anō whakaaro ki te āhua o ā koutou whakahoki.

Me kī noa ake, ko te tino nuinga o ngā tāngata i whakahoki mai i te rārangi pātai, kei te tino tautoko